

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 479/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta Mgr. J. H., vedené pod sp. zn. Rvp 7307/2010 a Rvp 7339/2010 vo veci namietaného porušenia jej práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 CoE 236/2010 z 19. augusta 2010 a uzneseniami Okresného súdu Zvolen sp. zn. 11 Er 3274/2003 zo 17. decembra 2009 a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 CoE 235/2010 zo 7. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 7307/2010 a Rvp 7339/2010 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 7307/2010.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 16. novembra 2010 a 19. novembra 2010 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. J. H., vo veci namietaného porušenia jej práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 CoE 236/2010 z 19. augusta 2010 a uzneseniami Okresného súdu Zvolen sp. zn. 11 Er 3274/2003 zo 17. decembra 2009 a krajského súdu sp. zn. 13 CoE 235/2010 zo 7. septembra 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá *inter alia* poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých 3. marca 2004 a 23. mája 2004 poskytla fyzickým osobám úvery v sume 398,33 €, ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť v 14, resp. 13 dvojtýždenných splátkach. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, menovite v zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžníci neuhradili dve po sebe idúce splátky, dostali sa do omeškania so splácaním úveru, čím sa tento stal okamžite splatným.

2.A Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 7307/2010 bola 13. augusta 2004 spísaná pred notárom notárska zápisnica. Dňa 25. októbra 2004 bol podaný súdnemu exekútorovi návrh na výkon exekúcie. Súdny exekútor na základe poverenia udeleného Okresným súdom Banská Bystrica začal 19. novembra 2004 nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 podala sťažovateľka návrh na zmenu súdneho exekútora, ktorému bolo udelené poverenie

na výkon exekúcie 19. novembra 2004. Okresný súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. 3 Er 1472/2004 z 28. januára 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil. Zároveň zamietol návrh sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka 24. februára 2010 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 13 CoE 236/2010 z 19. augusta 2010 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako vecne a právne správne.

2.B Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 7339/2010 bola 5. septembra 2003 spísaná notárska zápisnica. Dňa 8. novembra 2003 bol podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi. Súdny exekútor na základe poverenia udeleného Okresným súdom Zvolen začal 17. decembra 2003 nútený výkon rozhodnutia. Dňa 12. októbra 2007 podala sťažovateľka návrh na zmenu súdneho exekútora, ktorému bolo 17. decembra 2003 udelené poverenie na výkon exekúcie. Okresný súd Zvolen z vlastného podnetu *ex officio* uznesením č. k. 11 Er 3274/2003-14 zo 6. júla 2009 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. Sťažovateľka podala 16. júla 2009 proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. Keďže išlo o rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, došlo k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a o odvolaní rozhodol zákonný sudca uznesením č. k. 11 Er 3274/2003-25 zo 17. decembra 2009, ktorým vyhlásil exekúciu za neprípustnú. Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie prípustné nebolo. Okresný súd Zvolen uznesením z 19. apríla 2010 exekučné konanie zastavil. Sťažovateľka podala 16. júna 2010 proti uzneseniu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 13 CoE 235/2010 zo 7. septembra 2010 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako vecne a právne správne.

3. Podľa názoru sťažovateľky napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom Okresného súdu Banská Bystrica a Okresného súdu Zvolen (ďalej aj „okresné súdy“), ktorý im predchádzal, boli porušené jej práva „vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“. Sťažovateľka v sťažnostiach podrobne uviedla okolnosti, ktoré podľa jej názoru znamenajú porušenie práva na spravodlivý proces. Za tieto považuje predovšetkým skutočnosť, že došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keď okresné súdy

z vlastného podnetu, t. j. bez podnetu exekútora, sťažovateľky alebo povinného, začali konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred začatím tohto konania nedali možnosť účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k začatiu konania o zastavení exekúcie. Sťažovateľka namietala aj vykonanie dokazovania, ku ktorému došlo bez znalosti vôle účastníkov konania, keďže im nebol daný priestor na vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom, resp. možnosť navrhnúť dôkazy nové. Sťažovateľka taktiež uvádza, že tak okresné súdy, ako aj krajský súd neoznačili ochraňovaný verejný záujem, ktorý by odôvodňoval začať konanie na zastavenie exekúcie.

Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné

návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Ústavný súd je v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom sťažnosti (návrhom na rozhodnutie) a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Spoločné prerokovanie vecí

5. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

6. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 7307/2010 a Rvp 7339/2010 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

Namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

7. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Sťažovateľka namietala, že okresnými súdmi a krajským súdom boli porušené jej základné práva a slobody vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tým spôsobom, že okresné súdy z vlastného podnetu začali konanie na zastavenie exekúcie, pričom účastníkom exekučného konania neposkytli priestor vyjadriť sa k začatiu konania o zastavení exekúcie. Takýmto postupom podľa tvrdení sťažovateľky nahradili vôľu jedného z účastníkov exekúcie na jej úkor, čím stratila právnu istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolené vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným začatím núteného výkonu práva exekúciou. Sťažovateľka ďalej namietala, že okresné súdy ani krajský súd nezdôvodnili, z akých dôvodov a v danom okamžiku (či pre zmenu zákonných alebo iných podmienok na výkon exekúcie alebo porušenie povinností exekútorom) začali okresné súdy konanie na zastavenie exekúcie, pričom neidentifikovali ochraňovaný verejný záujem, ktorý by bol nadradený verejnému záujmu zachovania rovnosti práv účastníkov exekučného konania. K porušeniu označeného práva došlo podľa sťažovateľky aj tým, že okresné súdy a krajský súd v priebehu konania na zastavenie exekúcie vykonali dokazovanie z vlastného podnetu a bez znalosti vôle účastníkov konania, pričom súdy týmto nedali priestor na vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom ani možnosť navrhnúť nové dôkazy.

9. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností skúmal, či ochranu sťažovateľkou označeného práva, ktorého porušenie namieta, neposkytujú všeobecné súdy na základe opravných prostriedkov, ktoré je potrebné považovať za účinné právne prostriedky nápravy. Z obsahu sťažností a k nim pripojených príloh vyplýva, že v uvedených prípadoch sťažovateľka pred podaním sťažností ústavnému súdu nevyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodala dovolanie proti napadnutým uzneseniam krajského súdu, a to napriek tomu, že v sťažnostiach ňou uvádzané dôvody predstavujú dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP. Podľa uvedenej právnej normy dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ak teda prvostupňové súdy v exekučných veciach podľa tvrdenia sťažovateľky neposkytli účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom ani im nedali možnosť nové dôkazy, ktoré by zvrátili rozhodnutie exekúciu zastaviť, navrhnúť, potom exekučné súdy, a teda aj krajský súd napadnutými uzneseniami odňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

10. Vzhľadom na to, že sťažovateľka napriek uvedeným skutočnostiam dovolania v uvedených prípadoch nepodala, ústavný súd vychádzajúc zo svojej subsidiárnej právomoci sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená“.

Namietané porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

12. Sťažovateľka vo svojom návrhu žiadala, aby ústavný súd v súvislosti s napadnutými uzneseniami krajského súdu vyslovil porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a zrušil tieto rozhodnutia. Z obsahu sťažností vyplýva, že ich podstatou je nesúhlas sťažovateľky so zastavením konania v exekučných veciach, čím podľa jej názoru bolo porušené jej právo vlastníť majetok v zmysle dodatkového protokolu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

13. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu nie je ani taká príčinná súvislosť medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažností na ďalšie konanie. Preto sú sťažnosti v tomto rozsahu zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavný súd ich z toho dôvodu pri ich predbežnom prerokovaní odmietol.

Navyše, ústavný súd po preskúmaní napadnutých uznesení krajského súdu v spojení s uzneseniami súdov prvého stupňa dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že nimi došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Všeobecné súdy svojím postupom aplikovali zákony podľa ich obsahu (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku) a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

14. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi označeným právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, porušenie ktorého sťažovateľka namieta, a napadnutými uzneseniami krajského súdu, a preto ústavný súd považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Vzhľadom na odmietnutie sťažností ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnostiach už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2010